

Bogdan Novak

TOPER TAN (Življenje na Marsu, 2008)

Hans Dietrich, zdravnik iz Dortmunda, je šel na počitnice na Slovaško. Slišal je za to novo državo Evropske unije in si jo je zaželel ogledati. Menda kot državljani EU že ima pravico, da si ogleda novo članico skupnosti, si je mislil, se usedel v svoj vonvagen, bivalni kombi, in se odpeljal po zemljevidu čez Švico, Avstrijo in končno prešel mejo s Slovenijo.

»Šene tag,« si je mislil in izvlekel iz žepa na stranici avtomobilskih vrat priročnik za slovakiše prahe, kihe und rajzen handbuh. Komaj je nagovoril prvega prodajalca v trgovini, je ugotovil, da ga ne razume. Naj je še tako ponavljal fraze iz handbuha, bolj ne razumevajoče so ga gledali. Končno se je vmešal v pogovor med Herr Dietrichom in prodajalcem neki kuppec, za katerega se je pozneje izkazalo, da je inženir fizike. Razložil je gospodu Dietrichu, da je prišel v Slovenijo, ki je še precej daleč od Slovaške. Slovenija je del bivše Jugoslavije, Slovaška del bivše Češkoslovaške. In jezik je podoben, a precej različen.

Spila sta kavo v bližnjem obmejnem bifeju in vse skupaj se je končalo tako, da je inženir Bojan Rehar povabil gospoda doktorja Dietricha k sebi na dom. Stanoval je v Tržiču, ki mu je doktor Dietrich vztrajno govoril Tršik. Popil je sadjevec, pravo gorenjsko žganje, ki mu je Hans rekel šnaps, Bojan pa šno-

ps. Hans je po petem kozarčku šnapsa vrgel slovaški priročnik v smeti in se začel učiti slovenščine v živo.

»Toper fečer, toper tan,« je ponavljal za Bojanom, ki je to izgovarjal malce drugače in se je vsakič smehljaj, ko je Hans skušal ponavljati za njim.

Zjutraj je bil na vrsti obilen zajtrk z jajci, slanino, hrenovkami, gorčico, tremi vrstami kruha, maslom, medom, domačo salamo, želodcem in še čem. Hans kar ni vedel, česa bi se prej lotil. Potem mu je prijazen gostitelj Bojan povedal, kaj se spleča obiskati v Sloveniji. Bled, Ljubljano, Postojnsko jamo, Piran, Ptuj in Prekmurje, od koder gre lahko prek Avstrije nazaj domov.

»Toper tan,« se je poslovil Hans.

»Ne toper tan,« se je zasmel Bojan.

»Na svidenje. Auf viderzen!«

»Na sfidenje!« je ponovil Hans še kar uspešno.

Potem se je odpeljal na primorski del. V Ljubljani, Postojni in ob morju mu je še kar služil toper tan. A ko se je odpeljal proti vzhodnemu delu Slovenije, so se mu začeli smejati.

»Pri nas je dober den,« mu je rekla prodajalka v Ptujju.

»Toper ten?« je vprašal Hans.

»Ja, dober den,« je pokimala prodajalka. A v Murški Soboti so mu rekli, da je dober den.

»Topri ten?«

»No, ja, naj bo topri ten,« so se mu smejali.

Hans se je počutil poraženega. Tam toper tan, vmes toper ten, tu topri ten, le kaj ga še čaka. Saj Slovenci ne znajo

govoriti svojega jezika.

Minilo ga je vse veselje do Slovenije. Usedel se je v svoj vonvagen in se odpeljal čez mejo v Avstrijo. Od tam je že poznal pot domov v Dortmund. Nič! Drugo leto se bo odpeljal na Slovaško. Mogoče tam govorijo bolj razumljiv jezik.

Naloge:

- V besedilu se pojavijo besede, prevzete iz drugih jezikov. Poišči in podčrtaj jih.
- Naslednje besede nadomesti s slovenskimi ustreznici:
 - o vonvagen
 - o slovakiše prahe, kihe und rajzen handbuh
 - o šnops
- Toper tan, toper ten, topri ten ... Gospod Dietrich je bil začuden nad različnimi pozdravi po Sloveniji. Pogovorite se s sošolci/sošolkami o vaših narečjih in poiščite besede, ki se razlikujejo, a pomenijo isto.
- Hans Dietrich se odpravi na potovanje v državo, kjer se sreča s tujim jezikom. Pri tem se pojavijo težave. Si se tudi ti že kdaj znašel/-la v situaciji, da druge osebe ne razumeš? Kdo ti je v tem trenutku pomagal? Napiši doživljajski spis o svojih izkušnjah s tujimi jeziki.
- Povabi Hansa Dietricha na Koroško. Napiši mu vabilo in mu razloži, zakaj se spleča obiskati tvoj domači kraj. Povej mu, kaj vse lahko vidi, doživi, je in si ogleda. Pojasni mu tudi, kako je s slovenščino in narečji na Koroškem/pri tebi doma.